Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/884

19.3.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/884

av den 13 mars 2024

om ändring av direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([2]), och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU ([3]) trädde i kraft den 13 augusti 2012 och ersatte Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/96/EG ([4]).

(2) Solcellspaneler, som inte omfattades av tillämpningsområdet för direktiv 2002/96/EG, togs med i tillämpningsområdet för direktiv 2012/19/EU från och med den 13 augusti 2012, genom att de inkluderades i kategori 4 i bilagorna I och II, enligt artikel 2.1 a i direktiv 2012/19/EU.

(3) I artikel 13.1 i direktiv 2012/19/EU föreskrivs att medlemsstaterna ska se till att producenter av elektrisk och elektronisk utrustning (EEE) sörjer för finansieringen av kostnaderna för insamling, behandling, återvinning och miljövänligt bortskaffande av avfall som utgörs av eller innehåller EEE (WEEE) som kommer från andra användare än privathushåll och som härrör från produkter som har släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005.

(4) Den 25 januari 2022 ogiltigförklarade Europeiska unionens domstol (*domstolen*), i sin dom i mål C-181/20 ([5]), artikel 13.1 i direktiv 2012/19/EU i den mån den avser solcellspaneler som släppts ut på marknaden mellan den 13 augusti 2005 och den 13 augusti 2012, på grund av oberättigad retroaktiv verkan. Domstolen slog fast att unionslagstiftaren före antagandet av direktiv 2012/19/EU gav medlemsstaterna möjlighet att kräva att kostnaderna för hanteringen av avfall från solcellspaneler skulle bäras av dåvarande eller tidigare innehavare av avfallet eller av producenten eller distributören av solcellspanelerna, enligt artikel 14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG ([6]). Därefter införde unionslagstiftaren en regel i artikel 13.1 i direktiv 2012/19/EU enligt

([1]) EUT C 184, 25.5.2023, s. 102.
([2]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 6 februari 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 mars 2024.
([3]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (EUT L 197, 24.7.2012, s. 38).
([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/96/EG av den 27 januari 2003 om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter (WEEE) (EUT L 37, 13.2.2003, s. 24).
([5]) Domstolens dom (stora avdelningen) av den 25 januari 2022 – VYSOČINA WIND a.s. mot Česká republika – Ministerstvo životního prostředí (C-181/20) (ECLI:EU:C:2022:51).
([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).

vilken dessa kostnader ska bäras av producenterna i alla medlemsstater, inbegripet för produkter som producenterna redan hade släppt ut på marknaden vid en tidpunkt då direktiv 2008/98/EG var i kraft. Domstolen slog fast att den regeln måste anses vara retroaktivt tillämplig, och därför kan strida mot rättssäkerhetsprincipen, och att en sådan retroaktivitet gör den ogiltig vad gäller solcellspaneler som släppts ut på marknaden innan direktiv 2012/19/EU trädde i kraft.

(5) Domstolen slog i sin dom även fast att den omständigheten att en medlemsstats lagstiftning som strider mot ett unionsdirektiv har antagits före antagandet av det direktivet inte i sig utgör ett åsidosättande av unionsrätten, eftersom det resultat som föreskrivs i direktivet inte kan anses äventyras allvarligt innan direktivet blir en del av unionens rättsordning.

(6) Domstolens dom får som omedelbar konsekvens att artikel 13.1 i direktiv 2012/19/EU bör ändras så att den inte är tillämplig på avfall från solcellspaneler som härrör från andra användare än privathushåll och som släppts ut på marknaden mellan den 13 augusti 2005 och den 13 augusti 2012. Mot bakgrund av de överväganden som fastställs i domstolens dom är det dessutom nödvändigt att ändra direktiv 2012/19/EU även när det gäller finansiering av hanteringen av avfall från solcellspaneler från privathushåll, som omfattas av artikel 12 i direktiv 2012/19/EU, och beträffande sådana andra typer av EEE – i form av avfall både från privathushåll och från andra användare än privathushåll – vars situation är jämförbar med den för solcellspaneler.

(7) Genom artikel 2.1 b i direktiv 2012/19/EU utvidgas tillämpningsområdet för det direktivet till att omfatta all EEE från och med den 15 augusti 2018. I likhet med solcellspaneler hade sådan EEE som inte omfattades av tillämpningsområdet för direktiv 2012/19/EU enligt artikel 2.1 a i det direktivet, men som omfattades av tillämpningsområdet från och med den 15 augusti 2018 enligt artikel 2.1 b (EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet”), tidigare inte heller ingått i tillämpningsområdet för direktiv 2002/96/EG. Medlemsstaterna hade därför före antagandet av direktiv 2012/19/EU möjlighet, enligt artikel 14 i direktiv 2008/98/EG, att kräva att kostnaderna för hanteringen av avfall från sådan EEE skulle bäras av dåvarande eller tidigare innehavare av avfallet eller av producenten eller distributören av den utrustningen. Av de skäl som anges i domstolens dom skulle det därför strida mot rättssäkerhetsprincipen att tillämpa artikel 13.1 i direktiv 2012/19/EU på EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet”. Eftersom direktiv 2012/19/EU är tillämpligt på EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” först från och med den 15 augusti 2018 bör dessutom artikel 13.1 ändras så att den inte tillämpas på EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” och som släppts ut på marknaden mellan den 13 augusti 2005 och den 15 augusti 2018.

(8) Som en återspegling av artikel 13.1 i direktiv 2012/19/EU, som tillämpas på andra användare än privathushåll, föreskriver artikel 12.1 i det direktivet, jämförd med artikel 12.3 i samma direktiv, att producenterna ska finansiera kostnaderna för insamling, behandling, återvinning och miljövänligt bortskaffande av WEEE från privathushåll när det gäller produkter som släppts ut på marknaden senare än den 13 augusti 2005. Av de skäl som anges i domstolens dom skulle även dessa bestämmelser, i den mån de är tillämpliga på finansieringen av avfallshanteringskostnaderna för solcellspaneler som släppts ut på marknaden mellan den 13 augusti 2005 och den 13 augusti 2012 och för EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” och som släppts ut på marknaden mellan den 13 augusti 2005 och den 15 augusti 2018, vara retroaktivt tillämpliga på ett sätt som strider mot rättssäkerhetsprincipen. Artikel 12 i direktiv 2012/19/EU bör därför ändras så att den inte är tillämplig på solcellspaneler som släppts ut på marknaden mellan den 13 augusti 2005 och den 13 augusti 2012 eller på EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” och som släppts ut på marknaden mellan den 13 augusti 2005 och den 15 augusti 2018.

(9) Direktiv 2012/19/EU kompletterar direktiv 2008/98/EG, som är en av de allmänna rättsakterna om avfallshantering i unionen. Artiklarna 8 och 14 i direktiv 2008/98/EG tillämpas därför på hanteringen av avfall från solcellspaneler och avfall från EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” under perioden då solcellspaneler och EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” inte omfattas av direktiv 2012/19/EU till följd av ändringarna av artiklarna 12 och 13 genom det här direktivet.

(10) Enligt artiklarna 14.4 och 15.2 i direktiv 2012/19/EU ska EEE som släpps ut på marknaden märkas, och helst i enlighet med den europeiska standarden EN 50419, som antogs av Cenelec i mars 2006. Den standarden har reviderats för att uppdatera de hänvisningar den innehåller till direktiv 2012/19/EU. Hänvisningen till standarden i de artiklarna bör därför uppdateras så att den hänvisar till den reviderade versionen av den europeiska standarden EN 50419, som antogs av Cenelec i juli 2022.

(11) För att göra det möjligt att entydigt avgöra när en EEE släppts ut på marknaden föreskrivs det i artikel 15.2 i direktiv 2012/19/EU att medlemsstaterna ska säkerställa att det av märkningen på denna EEE framgår att den släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005. Till följd av ändringarna av artiklarna 12 och 13 bör artikel 15.2 ändras med avseende på solcellspaneler och EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet”, så att det klargörs att märkningsskyldigheten gäller först från och med den 13 augusti 2012 för solcellspaneler och först från och med den 15 augusti 2018 för EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet”.

(12) För att upprätthålla rättssäkerhetsprincipen vid framtida översyner av direktiv 2012/19/EU är det viktigt att ägna särskild uppmärksamhet åt att förhindra att det antas bestämmelser som skulle kunna få oberättigad retroaktiv verkan. Dessutom är det nödvändigt att skapa klarhet och förutsägbarhet för producenter av EEE med avseende på de driftsförhållanden som gällde när deras produkter släpptes ut på marknaden. Det tillvägagångssättet bidrar till att undvika risken för oförutsägbara kostnader i samband med framtida hantering av WEEE. Det är viktigt att sådana översyner dessutom respekterar den avfallshierarki som fastställs i artikel 4 i direktiv 2008/98/EG.

(13) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ([7]), har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Lagstiftaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.

(14) Osund hantering av avfall från solcellspaneler och avfall från EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” leder till betydande negativa konsekvenser för hälsan och miljön. Det är därför viktigt att säkerställa korrekt hantering av avfall från solcellspaneler och att maximera återvinningen av avfall från solcellspaneler. Utan att det påverkar de ändringar av de ekonomiska skyldigheterna som införs genom detta direktiv och som är nödvändiga för att täcka insamling och behandling av avfall från solcellspaneler som släppts ut på marknaden före den 13 augusti 2012 och avfall från all EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet” och som släppts ut på marknaden före den 15 augusti 2018, är det viktigt att medlemsstaterna säkerställer en miljövänlig hantering av relaterat WEEE. Medlemsstaterna skulle kunna uppmuntra producenterna att genom sina individuella eller kollektiva system för utökat producentansvar korrekt samla in och behandla det relaterade historiska avfallet från solcellspaneler och från EEE som omfattas av det ”öppna tillämpningsområdet”.

(15) Vid översynen av direktiv 2012/19/EU och vid åtgärdande av dess brister är det mycket viktigt att säkerställa att kostnaderna för hanteringen av WEEE inte oproportionerligt överförs till konsumenterna eller medborgare. Detta inbegriper att ta hänsyn till principen om att *förorenaren betalar* och att hantera eventuella bestämmelser som rör insamlingsmål för WEEE och efterlevnad av den avfallshierarki som fastställs i artikel 4 i direktiv 2008/98/EG.

(16) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av direktivets omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

([7]) EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv 2012/19/EU

Direktiv 2012/19/EU ska ändras på följande sätt:

1. Följande artikel ska införas:

”*Artikel 24a*

Översyn

1. Senast den 31 december 2026 ska kommissionen bedöma behovet av en översyn av detta direktiv och, när så är lämpligt, lägga fram ett lagstiftningsförslag i det avseendet, åtföljt av en grundlig socioekonomisk och miljömässig konsekvensbedömning.

2. I konsekvensbedömningen som avses i punkt 1 ska kommissionen beakta i synnerhet följande behov:

a) Bestämmelser som särskilt säkerställer att rättssäkerhetsprincipen följs och att det inte finns någon oberättigad retroaktiv verkan i någon medlemsstat.

b) Bestämmelser som säkerställer genomförandet av avfallshierarkin i enlighet med artikel 4 i direktiv 2008/98/EG.

c) Bestämmelser som säkerställer att allmänheten och konsumenterna inte belastas med oproportionerliga kostnader, i linje med principen om att *förorenaren betalar*.

d) Bestämmelser som säkerställer ett fullständigt genomförande och verkställande av detta direktiv, särskilt när det gäller adekvata insamlingsmål, samt när det gäller att förhindra olaglig handel med WEEE.

e) Inrättande av en ny EEE-kategori för ”solcellspaneler” enligt detta direktiv i syfte att separera solcellspaneler från den befintliga EEE-kategori 4, ”stor utrustning”, enligt bilagorna III och IV, och beräkning av insamlingsmålen på grundval av förbrukade solcellspaneler som är tillgängliga för insamling utifrån deras förväntade livslängd i stället för den mängd produkter som släpps ut på marknaden.

f) Inrättande av en mekanism för att säkerställa att framtida kostnader för insamling, behandling, återvinning och miljövänligt bortskaffande av avfall från solcellspaneler från både privathushåll och andra användare än privathushåll täcks ekonomiskt om producenten går i konkurs eller avvecklas.”

2. Artikel 12 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att producenterna sörjer för åtminstone finansieringen av insamling, behandling, återvinning och miljövänligt bortskaffande av WEEE från privathushåll som lämnats vid insamlingsplatser vilka upprättats enligt artikel 5.2 enligt följande:

a) För WEEE från sådan EEE som avses i artikel 2.1 a, utom solcellspaneler, om denna EEE släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005.

b) För WEEE från solcellspaneler om sådana solcellspaneler släppts ut på marknaden från och med den 13 augusti 2012.

c) För WEEE från sådan EEE som avses i artikel 2.1 b och som inte omfattas av artikel 2.1 a, om denna EEE släppts ut på marknaden från och med den 15 augusti 2018.”

b) I punkt 3 ska första stycket ersättas med följande:

”3. Varje producent ska ansvara för finansieringen av de verksamheter i punkt 1 som avser avfall som härrör från producentens egna produkter. Producenten får välja att uppfylla detta åliggande antingen individuellt eller genom att delta i ett kollektivt system.”

c) Punkt 4 ska ersättas med följande:

”4. Ansvaret för finansieringen av kostnaderna för hanteringen av WEEE från produkter som avses i artikel 2.1 a, utom solcellspaneler, och som släppts ut på marknaden den 13 augusti 2005 eller tidigare (*historiskt avfall*), ska bäras av ett eller flera system som alla producenter som finns på marknaden när kostnaderna uppstår proportionellt ska bidra till, exempelvis i förhållande till sin respektive andel av de olika produktmarknaderna.”

3. Artikel 13.1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att producenterna sörjer för finansieringen av kostnaderna för insamling, behandling, återvinning och miljövänligt bortskaffande av WEEE från andra användare än privathushåll enligt följande:

a) För WEEE från sådan EEE som avses i artikel 2.1 a, utom solcellspaneler, om denna EEE släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005.

b) För WEEE från solcellspaneler där sådana solcellspaneler släppts ut på marknaden från och med den 13 augusti 2012.

c) För WEEE från sådan EEE som avses i artikel 2.1 b och som inte omfattas av artikel 2.1 a, där denna EEE släppts ut på marknaden från och med den 15 augusti 2018.

För historiskt avfall från EEE som avses i artikel 2.1 a, utom solcellspaneler, som ersätts av nya produkter som är av samma typ eller av nya produkter som fyller samma funktion, ska kostnaderna finansieras av producenterna av dessa produkter när de tillhandahåller dem. Medlemsstaterna får alternativt föreskriva att andra användare än privathushåll också, helt eller delvis, ska vara ansvariga för denna finansiering.

När det gäller annat historiskt avfall från EEE som avses i artikel 2.1 a, utom solcellspaneler, ska kostnaderna finansieras av de användare som inte är privathushåll.”

4. Artikel 14.4 ska ersättas med följande:

”4. För att minimera bortskaffandet av WEEE som osorterat kommunalt avfall och för att underlätta att det insamlas separat ska medlemsstaterna säkerställa att producenterna på lämpligt sätt, och helst i enlighet med den europeiska standarden EN 50419:2022, märker sådan EEE som släpps ut på marknaden med den symbol som visas i bilaga IX. I undantagsfall ska symbolen, om det behövs på grund av produktens storlek eller funktion, tryckas på EEE:ns förpackning, bruksanvisning och garanti.”

5. Artikel 15.2 ska ersättas med följande:

”2. För att göra det möjligt att entydigt avgöra när en EEE släppts ut på marknaden ska medlemsstaterna säkerställa att det av märkningen på denna utrustning framgår att den släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005. Företrädesvis ska den europeiska standarden EN 50419:2022 användas för detta ändamål.

För solcellspaneler ska den skyldighet som avses i första stycket endast tillämpas på sådana solcellspaneler som släppts ut på marknaden från och med den 13 augusti 2012.

För sådan EEE som avses i artikel 2.1 b och som inte omfattas av artikel 2.1 a ska den skyldighet som avses i första stycket i denna punkt endast tillämpas på EEE som släppts ut på marknaden från och med den 15 augusti 2018.”

Artikel 2

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 9 oktober 2025. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 13 mars 2024.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
R. METSOLA	H. LAHBIB
Ordförande	*Ordförande*